

V médiích už utichly vášnivé debaty na toto téma, avšak v myslech mnoha lidí zůstává výroba elektřiny ze slunce diskreditována. Po prognóze z loňského srpna, ve které ČEZ uvedl přemrštěné odhady zdražení elektřiny pro domácnosti až o 22 procent, přinesl Energetický regulační úřad v závěru minulého roku už střízlivý odhad, že domácnosti zaplatí příští rok za elektřinu v průměru o 12 procent více než v roce 2010. Nakonec zdražení, kvůli přijaté novele zákona o podpoře výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů, v roce 2011 nepřesáhne 5,5 procent. Podle novely výnos z proudu vyrobeného ze slunce bude zdaněn 26 procenty.

Ty ošklivé solární elektrárny nám zdražily proud

Komu prospěla legislativní nečinnost?

Je třeba zdůraznit, že naše politická reprezentace nese značný díl odpovědnosti za dnes již novelou zákona zažehnaný stav. Svou legislativní nečinností v předešlé době způsobila potenciální výrazný nárůst příspěvku na podporu obnovitelných zdrojů energie, který platí každý spotřebitel v ceně elektřiny. Je nad slunce jasné, že zákonodárci buď podlehl podnikatelům, jejichž zájmem je mít garantované co nejvyšší výkupní ceny nebo prostě zaspali. Našinec by se ale nedivil, kdyby platila první varianta. Velcí hráči na solárním trhu, včetně ČEZu, měli rozjeté velké projekty, které bylo třeba dokončit ještě za supervýhodných podmínek. Kvůli neprůhledným majetkovým poměrům, ve vyspělých státech bezprecedentním, navíc nelze vyloučit, nakolik který politik z tohoto byznysu profituje.

Hlavním nedostatkem zákona o podpoře obnovitelných zdrojů bylo, že neumožňoval Energetickému regulačnímu úřadu pružně regulovat ceny elektřiny vzhledem k pohybu cen technologií, které prudce zlevnily a ziskovost provozovatelů např. fotovoltaických elektráren tak byla díky nízkým investičním nákladům nepřiměřená.

Energetický regulační úřad má povinnost od výrobců elektřiny z obnovitelných

zdrojů vykupovat elektřinu za ceny, které stanoví vyhláška. U fotovoltaických elektráren to bylo v roce 2010 cca 12 Kč za 1 kWh. Nutno zmínit, že v době, kdy se zákon připravoval, Špidlova vláda navrhovala možnost snížení výkupních cen až o 10 procent meziročně, tento návrh však nebyl poslaneckou sněmovnou přijat.

Dalším důležitým nedostatkem, který ale také mohl být již dávno odstraněn, byla neprovázanost s jiným zákonem, který umožňuje vynětí zemědělské půdy z půdního fondu za velmi nízké poplatky.

Proto se přihodilo, že začaly vznikat velkoplošné solární elektrárny - největší byla zprovozněna v Ševětíně na výměře 60 ha! V krajinářsky cenných oblastech sice tyto elektrárny povoleno stavět nebylo, ale i tak působí velké plochy panelů v krajině jaksi nepatřičně. S podobnými problémy se potýkali v Rakousku i v Německu, kde systém podpor funguje již déle a naši politici, kdyby chtěli, mohli se zde poučit a podporu nastavit pouze projektům, které jsou pevnou součástí budov, na střechách objektů, v tzv. brownfields nebo na kontaminovaných územích. Budoucí zábor půdy pro sluneční elektrárny by měl regulovat zvýšený poplatek za vynětí půdy ze zemědělského fondu, který poslanci už rovněž, ale až s křížkem po funuse, schválili.

Vhodných ploch pro solární panely je mnoho...

zdroj: www.ekobydlení.eu

Důvěřuj, ale prověřuj

Děni v Japonsku mne přesvědčilo o stále platnosti rčení „Důvěřuj, ale prověřuj!“. Na začátku všech tragických událostí jsme z úst různých odborníků slyšeli, že jaderná katastrofa velkého rozsahu v Japonsku nehrozí, že reaktorové nádoby jsou neporušené a že uniklá radiace není nebezpečná pro zdraví. O pár dní později se dozvídáme informace o tom, že systémy reaktorů nebyly navrženy tak, aby odolaly zemětřesení nebo tsunami, že u jedné z jaderných elektráren zřejmě došlo k poškození reaktorové nádoby a že se nebezpečná radiace šíří do vzdálenosti stovek kilometrů. O tom, že situace je opravdu vážná svědčí i fakt, že Spojené státy kvůli naměřené radioaktivitě stáhly z oblasti své loďstvo a letectvo.

Je pravda, že jaderné elektrárny v Japonsku nejsou Černobyl. Přesto si nelze nezpomenout na tehdejší ujišťování odborníků, kteří pár dní před nehodou v Černobylu ujišťovali veřejnost, že vážná havárie se zde v žádném případě stát nemůže.

Je jasné, že tak silné zemětřesení či tsunami jako v Japonsku jaderné elektrárny u nás či u našich evropských sousedů ohrozit nemůže. Chladičí systémy jaderné elektrárny však mohou selhat i z jiných příčin, například při pádu velkého dopravního letadla nebo při cíleném teroristickém útoku. Důsledkem pak může být havárie stejných rozměrů jako v Japonsku.

Monika Machová Wittingerová,
předsedkyně sdružení

Celosvětově má solární energetika budoucnost.

Získávání elektrické energie ze slunečního svitu je ušlechtilý způsob výroby a jejímu celosvětovému rozvoji naštěstí malicherné české poměry neuškodí. Je však možné, že se zbrzdí smysluplné projekty v České republice a zanedbatelné není ani riziko, které hrozí naší státní pokladně v případě, že podnikatelé, kteří již solární bysny provozují a cítí se změnou podmínek v podnikání poškození, půjdou do soudních sporů. Uvalení 26 procentní daně zatíží zejména malé a střední investory, kteří nebudou schopni dostát svým závazkům u bank a úvěrových společností.

Objevíli se už také první spekulanti, většinou zahraniční firmy, které elektrárny skupují za účelem vysoudit na státu peníze v arbitrážích. Vzhledem k tomu, že solární proud bude srážkovou daní zatížen po dobu celých tří let a státní rozpočet díky tomu získá ročně zhruba "jen" 4 miliardy korun, je na místě otázka, zda nakonec náš stát neprodělá. V arbitrážích budou totiž ve hře také miliardy korun.

Daniela Magersteinová

V otázkách života je odborníkem každý z nás. Úvahu na toto téma napsal a publikoval v Lidových novinách 10. 8. 2001 filozof Miroslav Petříček. Naši všeobecně lidskou odbornost zdůvodňuje tím, že „právo mluvit odborníkům do experimentů má každý z nás nikoli proto, že by věděl, co je či není správné, nýbrž proto, že hranice všech experimentů, jež se nějak týkají života, jsou vždy znovu vymezovány strachem a nadějí žijících.“

Změní havárie ve Fukušimě pohled občanů na jádro?

Veřejné mínění v České republice je dlouhodobě většinově nakloněno výrobě elektřiny z jádra. Od roku 2000 zde postupně stoupá počet jejích zastánců a podle posledních průzkumů, před havárií v jaderné elektrárně Fukušima 1, má podporu zhruba 70 procent občanů.

V Evropské unii zaujímáme v tomto směru první příčku. Občanské iniciativy, které upozorňují na rizika spojená s jadernou energetikou, jsou často zesměšňovány na všech úrovních a označovány za nekompetentní laiky, šířitele poplašných zpráv, případně za prodlouženou ruku něčích jiných zájmů. Přitom v České republice chybí seriózní kritická debata, která by zahrnovala názory obhájců jádra i jaderných skeptiků. Otázkou je, komu by tato debata prospěla, respektive neprospěla. Jaderné lobby vyhovuje stávající stav - dominantní postavení na poli informací, které je odrazem jejích finančních možností.

Společnost ČEZ investuje do přesvědčovacích kampaní obrovské peníze, ať už formou sponzoringu sportovních a kulturních akcí v obcích a městech v okolí jaderných elektráren,

Jaderná elektrárna Fukušima 1 před havárií a po havárií.

zdroj: www.nytimes.com

příspěvkem do obecních pokladen na investiční akce, zahraničními exkurzemi pro zastupitele, najímáním PR agentur (agentury, které vytvářejí příznivý obraz společnosti ČEZ a obhajují a prosazují její zájmy u veřejnosti) či strategií VIP inzerenta v médiích, což může, a zřejmě mnohde také má, vliv na to, jaké reportáže a články jejich redaktoři produkují.

Proč má jaderná lobby u nás ustláno na růžích? Důvodů je vícero a jedním z důležitých je jistě i mentalita obyvatel. Víra v odborníky u nás nahradila víru v Boha a technokratický přístup je v nás hluboko zakořeněný ještě z doby totality, kdy kritické myšlení bylo zapovídáno a žádoucí bylo spoléhat se na rozhodování shora.

Odborníci ale nejsou neomylní. Oni sami to o sobě snad ani netvrdí, ale mnohdy se tak prezentují. V této souvislosti stojí za to citovat úryvek z webových stránek Světové nukleární organizace, kde ještě v tuto chvíli visí zpráva z ledna 2011 o bezpečnosti japonských jaderných elektráren: „V jaderné elektrárně umístěné na pobřeží je reaktor chráněn před poškozením jaderné části tsunami robustní konstrukcí kontejnmentu, i když jiné části mohou být poškozeny. Ani v takovém případě by pravděpodobně nedošlo k radioaktivnímu úniku.“

Asi nikdo, odborníky nevyjímaje, si do této doby nedokázal představit, jaké okolnosti mohou vést k havárii, která se stala ve Fukušimě.

Věřím, že lidé teď budou vnímavější k informacím, týkajícím se využívání jádra. Budou se o ně zajímat, zvažovat je a podle nich se, třeba i v průzkumech veřejného mínění, rozhodovat. Myslím si, že většina těch, kteří nemají pevný názor a jsou spíše pro využití jaderné energie, si okamžitě vybaví našimi mnohými politiky a odborníky donekonečna omílanou větičku, že budeme bez jaderných elektráren svítit loučemi. Co k tomu dodat? Že svítit loučemi jsme podle nich měli již dvacet let. Místo toho ale vyvážíme tolik elektřiny, kolik jí za rok vyrobí např. jaderná elektrárna v Temelíně. Její rozšíření, stejně jako prodloužení životnosti jaderné elektrárny v Dukovanech, má vývozní charakter naší energetiky udržovat. Opravdu chceme podstupovat další, zbytečné riziko pro obchodní zájmy polostátního podniku ČEZ?

Daniela Magersteinová,
místopředsedkyně sdružení

Den k Černobyli 25 let po havárii

Pondělí 18. dubna 2011 v Českých Budějovicích

Václav Vašků

12:00 hod.
Přednáška Václava Vašků pro studenty a veřejnost - profesionální fotograf nejen černobylské zóny
Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity
v Českých Budějovicích, Jeronýmova ulice, místnost J217

16:00 hod.
Přednáška jaderného inženýra Dalibora Stráského Černobyl - 25 s vernisáží fotografií Václava Vašků ze zakázané zóny „Černobyl, má láska“
Dům knihy Kanzelsberger, Kanovnická 3, České Budějovice

Dalibor Stráský

19:00 hod.
Koncert virtuozního kytaristy prof. Štěpána Raka, slovem provází herec pražské Ypsilonky Petr Vacek
Hudební klub „Horká Vana“, Česká 7, České Budějovice
vstupné v předprodeji 100,- / na místě 120,- Kč

Petr Vacek

Štěpán Rak

Jihočeské matky

V březnu 2011 vydalo:
Jihočeské matky, o.s., Nová 12, Č. Budějovice, 370 01
tel., fax: 387 312 650, e-mail: jihoceske.matky@ecn.cz
www.jihoceskematky.cz